

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Ὑπὸ τοῦ κ. ΝΙΚ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
Διοικητοῦ Α. Τ. Ε.

Ἡ Γεωργία εἰς τὴν Χώραν μας κατέχει πάντοτε πρωτεύουσαν θέσιν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν.

Τὸ ἥμισυ περίπου τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Χώρας ἀσχολεῖται μὲ τὴν γεωργίαν.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1951 ἀναβιβάζουν τὸ ποσοστὸν τοῦ γεωργικοῦ πληθυσμοῦ εἰς 49,32 % τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ, ἀνερχομένου εἰς 7.632.801 ἄτομα.

Κατὰ τὰ στοιχεῖα τῆς τελευταίας ἀπογραφῆς τοῦ 1961 ὁ συνολικὸς πληθυσμὸς τῆς Χώρας ἀνέρχεται εἰς 8.388.553 ἄτομα. Στοιχεῖα ἐπὶ τοῦ ποσοστοῦ τοῦ γεωργικοῦ πληθυσμοῦ δὲν ὑφίστανται εἰσέτι, φαίνεται ὁμως ὅτι τοῦτο ἔχει ὑποστῆ περαιτέρω μείωσιν ἐν συγκρίσει μὲ τὸ τοῦ 1951 (1).

Κατὰ πρόσφατα διαθέσιμα στατιστικὰ στοιχεῖα, ἐπὶ τῆς συνολικῆς χερσαίας ἐπιφανείας τῆς Χώρας, ἀνερχομένης εἰς 130.918 τετραγωνικὰ χιλιόμετρα

1) Συμφώνως πρὸς τὰ στοιχεῖα διαφόρων ἀπογραφῶν, τὸ ποσοστὸν τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ (διαμένοντος εἰς χωρία καὶ συνοικισμοὺς μέχρι 2.000 κατοίκων), ἐν σχέσει μὲ τὸν συνολικὸν πληθυσμὸν, ἐμφανίζει μίαν μείωσιν, ὅπως προκύπτει ἐκ τοῦ ἀμέσως κατωτέρω πίνακος :

Ἔτη ἀπογραφῆς	Ὅλικὸς πληθυσμὸς	Ἀγροτικὸς πληθυσμὸς	Ποσοστὸν
1920	5.021.790	3.105.920	61,8
1928	6.204.684	3.399.182	54,8
1940	7.344.860	3.861.713	52,6
1951	7.632.801	3.637.547	47,7
1961	8.388.553	(δὲν ὑπάρχουν)	—

τρα, ή καλλιεργουμένη έκτασις καταλαμβάνει 3.653.000 έκτάρια, ήτοι ποσοστόν 28 % τῆς συνολικῆς χερσαίας ἐπιφάνειας.

Ἐκ τῆς ἐκτάσεως ταύτης τὰ 81,7 % καλλιεργοῦνται διὰ φυτῶν μεγάλης καλλιεργείας ἐν γένει, 12,9 % καταλαμβάνονται ἀπὸ δενδρώδεις καλλιεργείας καὶ 5,4 % ἀπὸ ἀμπέλους (²).

Αἱ ὑφιστάμεναι ἀγροτικαὶ ἐκμεταλλεύσεις ὑπερβαίνουν ἐλαφρῶς τὸ ἐν ἑκατομύριον. Ὁ μέσος ὄρος τῆς ἀναλογούσης εἰς ἐκάστην ἐκμετάλλευσιν ἐκτάσεως ὑπολογίζεται εἰς 3,5 ἐκτάρια (³).

Τὰ 92 % περίπου τῶν ἀγροτικῶν ἐκμεταλλεύσεων ἀνήκουν εἰς τοὺς ἰδίους τοὺς καλλιεργητὰς κατὰ κυριότητα.

Ἐκ τῶν στοιχείων τούτων προκύπτει ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπικρατεῖ ἡ μικρὰ ἀγροτικὴ ἐκμετάλλευσις, ὅτι ἡ γῆ σχεδὸν ἐν τῷ συνόλῳ ἀνήκει εἰς τοὺς καλλιεργητὰς τῆς καὶ ὅτι ἡ ἀγροτικὴ ἐκμετάλλευσις ἐνεργεῖται ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτῆτας τῶν γαιῶν καὶ ἀπὸ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας των, ὡς οἰκογενειακὴ ἐκμετάλλευσις.

Σημαντικὴ, ἐξ ἄλλου, εἶναι ἡ συμβολὴ τοῦ ἐκ τῆς Ἀγροτικῆς Οἰκονο-

2) Παρατηρεῖται ἐσχάτως τάσις ἐπεκτάσεως τῶν δενδρωδῶν καλλιεργειῶν εἰς βᾶρος κυρίως τῶν φυτῶν μεγάλης καλλιεργείας.

3) Κατὰ τὰ στοιχεῖα τῆς γεωργικῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1950 αἱ ἀγροτικαὶ ἐκμεταλλεύσεις ἀνέρχονται εἰς 1.006.637, κατανεμόμεναι ἀπὸ ἀπόψεως ἐκτάσεως ὡς ἑξῆς :

Μέγεθος τῶν ἐκμεταλλεύσεων εἰς ἐκτάρια	Ἀριθμὸς γεωργικῶν ἐκμεταλλεύσεων	Ποσοστὸν %
— 0.10	10.088	1.03
0.10 — 1.00	276.718	27.48
1. — 5.	573.198	56.94
5. — 10.	114.327	11.35
10. — 20.	25.912	2.57
20. — 50.	5.361	0.53
50. — 100.	651	0.06
100. — καὶ πλέον	382	0.04
Σ ὕ ν ο λ ο ν :	1.006.637	100

Κατὰ τὰ στοιχεῖα τῆς γεωργικῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1961, μὴ ὀριστικοποιηθέντα εἰσέτι, αἱ ἀγροτικαὶ ἐκμεταλλεύσεις ἀνέρχονται εἰς 1.048.000 περίπου.

Ἐκ τούτων αἱ ἐκμεταλλεύσεις 1-5 ἐκταρίων σημειώνουν περαιτέρω αὐξῆσιν ἀνερχόμεναι εἰς ποσοστὸν 58,3 % τοῦ συνόλου, ἐναντι ποσοστῶν τῶν γεωργικῶν ἀπογραφῶν 1928 καὶ 1950 ἀνερχομένων ἀντιστοίχως εἰς 49,44 % καὶ 56,94 %.

Ἡ αὐξῆσις αὕτη τῶν ἐκμεταλλεύσεων 1-5 ἐκταρίων γίνεται εἰς βᾶρος κυρίως τῶν ἐκμεταλλεύσεων μεγαλυτέρας ἐκτάσεως.

μίας εισοδήματος εις τὸν σχηματισμὸν τοῦ ἔθνικοῦ εισοδήματος τῆς Χώρας. Τὰ 28 % περίπου τοῦ ἀκαθαρίστου ἔθνικοῦ εισοδήματος προέρχονται ἀπὸ τὸν ἀγροτικὸν τομέα. Τὸ ποσοστὸν τοῦτο εἶναι ὑψηλότερον ἀπὸ τὰ εἰδικὰ ποσοστὰ μιᾶς ἐκάστης τῶν λοιπῶν κατηγοριῶν τῶν συνθετουσῶν τὸ ἔθνικὸν εἰσόδημα.

Τέλος, ὡς πρὸς τὴν ἐπίδρασιν τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς εἰς τὸ ἴσοζυγιον πληρωμῶν τῆς Χώρας, σημειοῦμεν ὅτι τὰ 82 % τῶν ἐξαγωγῶν μας ἀφοροῦν ἀγροτικὰ προϊόντα (καπνὸς 42 %, σταφῖς καὶ βάμβαξ 27 %), ἐνῶ ἡ ἀξία τῶν εἰσαγομένων ἀγροτικῶν προϊόντων δὲν ὑπερβαίνει ποσοστὸν 18 % ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν συνολικῶς εἰσαγομένων εἰς τὴν Χώραν ἀγαθῶν.

Ἐκ τῶν ὡς ἄνω δεδομένων προκύπτει ἡ ἐξαιρετικὴ θέσις, τὴν ὁποίαν κατέχει ἡ γεωργία εἰς τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν ζωὴν τῆς Χώρας.

* * *

Ἐκ τῶν ἰδίων ὁμως δεδομένων προκύπτουν καὶ ὠρισμένα συμπεράσματα ὡς πρὸς τὰς δυσχερείας, τὰς ὁποίας ἀντιμετωπίζει ἡ προσπάθεια τῆς γεωργικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας καὶ ἡ βελτίωσις τοῦ βιοτικῆς ἐπιπέδου τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ.

Βασικὴ δυσχέρεια εἶναι ἡ μικρὰ ἔκτασις τῶν γεωργικῶν ἐκμεταλλεύσεων καὶ ἡ ἀδυναμία πλήρους ἀπασχολήσεως ὀλοκλήρου τοῦ ἐκ τῆς γεωργίας ἀποζῶντος ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ.

Εἶναι ἀληθές ὅτι αἱ σήμερον καλλιεργούμεναι ἑκτάσεις, συγκρινόμεναι πρὸς τὰς προπολεμικάς, ἔχουν σχεδὸν διπλασιασθῆ. Οὕτως ἐναντι 1.700.000 περίπου ἑκταρίων καλλιεργουμένων προπολεμικῶς (1929), καλλιεργοῦνται ἤδη 3.350.000 ἑκτάρια (ἐξαιρουμένων τῶν ἀγροαπαύσεων, αἵτινες ὑπολογίζονται εἰς 550.000 ἑκτάρια τὸ 1929 ἐναντι 300.000 ἑκταρίων τοῦ 1961). Αἱ ὑπὸ γεωργικὴν ἐκμετάλλευσιν ὑφιστάμεναι ὅθεν σήμερον ἑκτάσεις ἀνέρχονται συνολικῶς εἰς 3.653.000 ἑκτάρια.

Μέγα μέρος τῶν ἑκτάσεων τούτων προῆλθεν ἀπὸ τὴν ἐκτέλεσιν μεγάλων παραγωγικῶν ἔργων εἰς τὰς σπουδαιότερας πεδιάδας τῆς χώρας, ὡς ἀντιπλημμυρικῶν, ἀποστραγγιστικῶν, ἀποξηραντικῶν ὡς καὶ ἔργων βελτιώσεως παθογενῶν ἐν γένει ἑδαφῶν.

Ἐν τούτοις, καὶ παρὰ τὴν ἐπιτευχθεῖσαν αὐξήσιν τῆς καλλιεργουμένης ἑκτάσεως τὸ πρόβλημα τῆς πλήρους χρησιμοποίησεως τοῦ ὑφισταμένου ἔργα-τικοῦ δυναμικοῦ τῆς ὑπαίθρου ὑφίσταται πάντοτε.

Διὰ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ προβλήματος τούτου μεγάλα προσπάθεια ἀναπτύσσονται διὰ τὴν δημιουργίαν τῶν καταλλήλων συνθηκῶν παραγωγικῆς ἀπασχολήσεως τῶν πλεοναζουσῶν ἐργατικῶν χειρῶν τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ. Μέχρις ὅτου ὁμως δημιουργηθοῦν αἱ συνθηκαὶ αὗται, ὡς κυρία λύσις ἀπομένει ἡ διὰ βελτιωμένων μεθόδων ἔντασις τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς, ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν ἀνάπτυξιν καλλιεργειῶν ἀπασχολουσῶν μεγαλύτερον ἀριθμὸν ἐργατικῶν χειρῶν καὶ μὲ τὴν ὀργάνωσιν τῆς καλυτέρας διαθέσεως τῶν παραγομένων προϊόντων.

Καί πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην ἀνεπτύχθησαν αἱ προσπάθειαι τοῦ Κράτους κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον εἰς τὸν ἀγροτικὸν τομέα.

Ὅλοι οἱ παράγοντες, οἱ ὁποῖοι δύνανται νὰ συντελέσουν εἰς τὴν ἐντατικοποίησιν τῆς παραγωγῆς ἐχρησιμοποιήθησαν.

Ἡ ἐκτέλεσις βασικῶν ἔργων προστασίας, συστηματοποιήσεως καὶ βελτιώσεως τῶν ἐδαφῶν, αἱ ἀρδεύσεις, ἡ διάθεσις περισσοτέρων κεφαλαίων ἐκμεταλλεύσεως καὶ μέσων παραγωγῆς, ἡ αὔξησις τῶν πρὸς τὴν γεωργίαν ἐπενδύσεων καὶ ἡ παροχὴ περισσοτέρας καὶ ἐξειδικευμένης ἐργασίας ὑπὸ καλύτερον μορφωμένων ἐπαγγελματικῶς ἀγροτῶν, συνέβαλαν εἰς τὴν ἐπίτευξιν πράγματι ἐντυπωσιακῶν ἀποτελεσμάτων, τόσον ὡς πρὸς τὴν αὔξησιν τοῦ ὄγκου τῶν παραγομένων φυτικῆς ἢ ζωικῆς προελεύσεως προϊόντων, ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὴν βελτίωσιν τῆς ποιότητος τούτων.

Διὰ τὴν πληρεστέραν κατατόπισιν ὕμῶν ἐπὶ τῶν ἐπιτευγμάτων τῆς ἐφαρμοσθείσης γεωργικῆς πολιτικῆς θεωρῶ σκόπιμον νὰ παράσχω συγκριτικὰ στοιχεῖα τῆς παραγωγῆς τῶν βασικωτέρων καλλιεργειῶν, ἐξ ὧν σαφῆς ἀνακύπτει ἡ ἐπιτευχθεῖσα πρόοδος κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον, συνέπεια τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ἡ ἐπίτευξις διὰ τινὰ προϊόντα ὄχι μόνον αὐταρκείας ἀλλὰ καὶ ἱκανῶν περιθωρίων ἐξαγωγῆς.

Οὕτω συμφώνως πρὸς τὰ στοιχεῖα τῆς Ἐθνικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἑλλάδος, αἱ μέσαι ἀποδόσεις ὠρισμένων βασικῶν προϊόντων ἐμφανίζονται ὡς κάτωθι κατὰ ἑκάστιον :

	Προπολεμικῶς	Μεταπολεμικῶς
Σίτος	576-694 χιλιόγρ.	1.400 χιλιόγρ.
Ἀραβόσιτος	976 »	1.440 »
Βάμβαξ	715 »	1.320 »
Γεώμηλα	6.930 »	11.030- 11.480 »
Ὄρουζα	2.020 »	3.492- 4.095 »

Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον ἰδιαιτέρως δεόν νὰ τονισθῆ εἶναι τὸ γεγονὸς τῆς ἀναδιάρθρωτικῆς στροφῆς τῶν καλλιεργειῶν πρὸς ἐκείνας αἵτινες εὐνοοῦνται περισσότερο ἀπὸ τὰς κλιματικὰς συνθήκας τῆς Χώρας καὶ δημιουργοῦν μεγαλύτεραν ἀπασχόλησιν. Ἡ γεωργικὴ ἡγεσία δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παραβλέψῃ τὴν σημασίαν τῶν δύο τούτων παραγόντων ἐν τῷ καθορισμῷ τῶν ἐπιδιώξεων τῆς, δι' ὃ καὶ ἰδιαιτέρα ὄλως προσπάθεια κατεβλήθη διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν καλλιεργειῶν τούτων.

Τοιαῦται καλλιεργεῖαι εἶναι κυρίως αἱ δενδρώδεις, αἱ κηπευτικά, ὁ βάμβαξ, ἡ ὄρουζα καὶ τὰ κτηνοτροφικὰ φυτά. Ἡ ἀνάπτυξις καλλιεργειῶν πρῶιμων, εὐνοουμένη εἰς πολλὰς περιοχὰς τῆς Χώρας, παρουσιάζει ἰδιαιτερον ἐνδιαφέρον.

Δι' ὅλας ὅμως αὐτὰς τὰς καλλιεργεῖας αἱ ἀρδεύσεις εἶναι ἀπαραίτητοι.

Μία, ὅθεν, ἐκ τῶν βασικωτέρων ἐπιδιώξεων τῆς ἐφαρμοζομένης Ἀγροτικῆς Πολιτικῆς ὑπῆρξεν ἡ ἐπέκτασις τῶν ἀρδεύσεων.

Διὰ τῶν μέχρι τοῦδε συντελεσθέντων ἀρδευτικῶν ἔργων, αἱ ἀρδευόμεναι ἐκτάσεις ἐκάλυψαν τὰ 11 % τῆς συνολικῆς καλλιεργουμένης ἐκτάσεως εἰς τὴν Χώραν. Τὰ συνεχιζόμενα καὶ τὰ ὑπὸ ἐκτέλεσιν ἀρδευτικὰ ἔργα ἐπιτρέπουν τὴν ἀσφαλῆ πρόβλεψιν τῆς ἐντὸς 10ετίας αὐξήσεως τῶν ἀρδευομένων ἐκτάσεων εἰς ποσοστὸν ὑπερβαῖνον τὸ 20 % τοῦ συνόλου τῶν καλλιεργουμένων ἐκτάσεων.

Τὰ εὐθὺς κατωτέρω ἀναφερόμενα στοιχεῖα ἐν σχέσει μὲ τὴν ἐπέκτασιν τῶν καλλιεργειῶν τούτων καὶ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ὄγκου τῆς συναφοῦς παραγωγῆς πείθουν περὶ τῆς σημαντικῆς προόδου, ἣτις ἐπετελέσθη ἀπὸ τῆς πλευρᾶς ταύτης εἰς τὴν ἑλληνικὴν γεωργίαν.

Οὕτως, ἡ καλλιέργεια τοῦ βάμβακος, συστηματικῶς ἐνισχυομένη ὑπὸ τοῦ Κράτους, ἀπασχολεῖ διαρκῶς καὶ μεγαλυτέρας ἐκτάσεις ἐν συναρτήσει καὶ πρὸς τὴν αὐξησιν τῶν ἀρδευομένων ἐκτάσεων. Ἐναντι 62.000 ἐκταρίων καλλιεργουμένων προπολεμικῶς διὰ βάμβακος καὶ μέσης παραγωγῆς 44.000 μετρικῶν τόννων, σήμερον καλλιεργοῦνται 168.000 ἐκτάρια μὲ παραγωγὴν 184.000 μετρικῶν τόννων. Ἦτοι ἔχομεν αὐξησιν τῆς μὲν ἐκτάσεως κατὰ 171 %, τῆς δὲ παραγωγῆς κατὰ 301 %.

Εἰς τὴν προσπάθειαν, ἐξ ἄλλου, τῆς ἀναπτύξεως τῆς κτηνοτροφικῆς παραγωγῆς ἐδόθη ἰδιαιτέρα ὠθησις διὰ τὴν αὐξησιν τῆς παραγωγῆς ζωοτροφῶν, ἡ ὁποία ἔχει σημειώσει τὴν μεγαλυτέραν ἐπέκτασιν ἐξ ὅλων τῶν καλλιεργειῶν.

Οὕτως, ἐνῶ ἡ ἐκτασις τῶν καλλιεργειῶν τούτων κατὰ τὸ ἔτος 1929 ἀνῆρχετο εἰς 35.400 ἐκτάρια καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1950 εἰς 68.400 ἐκτάρια, ἔφθασε ἤδη εἰς 328.000 ἐκτάρια.

Σημειοῦμεν ἰδιαιτέρως τὴν ἐπέκτασιν τῆς καλλιεργείας τῆς μηδικῆς, ἣτις εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν ἀρδευομένη καλλιέργεια διὰ τὴν κτηνοτροφίαν, ἡ ὁποία ἔφθασεν εἰς 68.800 ἐκτάρια, ἐνῶ προπολεμικῶς ἡ ἐκτασις ταύτης ἦτο κατωτέρα τῶν 10.000 ἐκταρίων.

Ἐκ τοῦ πίνακος τῶν εἰσαγομένων γεωργικῶν προϊόντων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ διεγράφη ἡ ὄρυζα, διότι, χάρις εἰς τὴν ἐφαρμογὴν εἰδικοῦ προγράμματός ἀξιοποιήσεως ἐδαφῶν ἀλατούχου ἐν πολλοῖς συστάσεως εἰς παραθαλασσίους περιοχάς, ἐπετεύχθη ἡ πλήρης ἐπάρκεια εἰς τὸ προϊόν τοῦτο, καλλιεργουμένων ἤδη 18.000 ἐκταρίων, ὧν ἡ παραγωγή ἀνέρχεται εἰς 54.300 μετρικούς τόννους. Ἡ προπολεμικὴ καλλιέργεια περιωριζέτο εἰς 200 μόνον ἐκτάρια καὶ ἡ παραγωγή εἰς 400 μετρικούς τόννους.

Ἡ μεγαλυτέρα ἀνάπτυξις ἀναλογικῶς ἐπῆλθεν εἰς τὴν παραγωγὴν τῶν νοπῶν λαχανικῶν, τῶν γεωμήλων καὶ τῶν ὀπωρῶν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1929 ἡ διὰ δενδρωδῶν καλλιεργουμένη ἐκτασις ἀνῆρχετο εἰς 176.000 ἐκτάρια, ἐνῶ ἤδη ἔχει φθάσει εἰς 472.000 ἐκτάρια.

Αἱ κηπαῖαι καλλιεργεῖται μετὰ τῶν γεωμήλων καταλαμβάνουν ἐκτασιν 135.300 ἐκταρίων, ἐνῶ προπολεμικῶς ἡ καλλιέργεια τούτων κατελάμβανεν ἐκτασιν 87.000 ἐκταρίων, αὐξηθεῖσα κατὰ 55 %.

Είναι άξια μείας και έτέρα μεταπολεμική πρόοδος, ή τής άνθοκομίας, ήτις ένώ προπολεμικώς κατελάμβανεν έκτασιν 30 έκταρίων, ήδη έχει φθάσει τά 400 έκτάρια και μάλιστα εις άνοικτόν χώρον λόγω τής ήπιότητος του κλίματος.

Εις όλα τά είδη τής παραγωγής τής δενδροκομίας έσημειώθη σημαντική αύξησις. Η παραγωγή τών έσπεριδοειδών έφθανε προπολεμικώς τούς 55.000 μετρικούς τόννους. Ήδη αύτη έχει φθάσει τούς 295.000 μετρικούς τόννους.

Τέλος, ή παραγωγή τών νωπών όπωρών έχει φθάσει τούς 309.000 τόννους, τών δέ ξηρών όπωρών τούς 90.000 τόννους.

Τό ένδιαφέρον τής Χώρας διά τήν ανάπτυξιν τών κηπαίων καλλιιεργειών και τών φυτειών διά τήν όπωροπαραγωγήν εύρίσκεται εις τήν πρώτην γραμμήν. Έκτός τής αύξήσεως τής καταναλώσεως τούτων εις τό έσωτερικόν, σημαντικά ποσότητες έξάγονται εις τό έξωτερικόν. Κατά τό έτος 1960 έξήχθησαν 54.866 μετρικοί τόννοι έσπεριδοειδών, 17.635 τόν. μήλων, 13.801 τόν. ροδακίνων και 7.335 τόν. έπιτραπεζίων σταφυλών διά νά αναφέρωμεν τά σπουδαιότερα, ήτοι 101.190 μετρ. τόν., τό δέ εισπραχθέν συνάλλαγμα άνήλθεν εις \$13.557.100. Αί ποσότητες αύται έδιπλασιάσθησαν περίπου κατά τήν περίοδον 1961 - 62.

* * *

Πλήν όμως τών ως άνω νέων έντατικών καλλιιεργειών και ή καλλιέργεια του σίτου, τής έλαίας, του καπνού και τής άμπέλου διά τής χρησιμοποίησεως βελτιωμένων μεθόδων καλλιιεργείας, έκλεκτών σπόρων και μοσχευμάτων, λιπάνσεων και τής καταβολής μεγαλυτέρων καλλιιεργητικών έν γένει φροντίδων, έσημείωσαν σημαντικωτάτην αύξησιν του όγκου παραγωγής.

Ούτως εις τόν σίτον, καλλιιεργούμενον σήμερα επί έκτάσεως 1.142.500 έκταρίων, άντιστοιχούντων εις τά 43 % του συνόλου τών άροτραίων καλλιιεργειών (2.645.000 έκτ.), έπετεύχθη όχι μόνον ή αύτάρκεια αλλά και δυνατότητες έξαγωγής ένεφανίσθησαν.

Διά τό προϊόν τουτο σήμερα άσκειται άνασχετική τής περαιτέρω αύξήσεως του τακτική προς διάδοσιν έτέρων καλλιιεργειών και ιδιαιτέρως του βάμβακος, τών ζαχαροτεύτλων και κτηνοτροφικών φυτών, ένώ προπολεμικώς και διά τών διαφόρων κινήτρων έπεδιώκετο ή αύτάρκεια.

Εις τήν παραγωγήν του έλαιου και τών βρωσίμων έλαιών, σημειούται όμοίως σημαντική, έν σχέσει προς τήν προπολεμικήν περίοδον, αύξησις, τόσον λόγω τής βελτιωμένης καλλιιεργείας τών δένδρων, όσον και τής εισόδου εις καρποφορίαν νέων δένδρων. Η κατά τήν τελευταίαν 10ετίαν έπιτευχθεισα μέση παραγωγή άνήλθεν εις 128.000 τόννους, έναντι 113.000 τόννων τών έτών 1935-1938 και βρωσίμων έλαιών εις 50 - 60.000 τόννους, έναντι 30 - 40.000 τόννων προπολεμικώς.

Ήως προς τήν καλλιέργειαν του καπνού, ή όποία άποτελεί τήν πλουσιωτέραν καλλιέργειαν, σημειούμεν ότι ή διά ταύτης καλλιιεργουμένη έκτασις έλέγ-

μένη διὰ λόγους οικονομικούς αλλά και κοινωνικούς, παραμένει πάντοτε ή μέριμνα διὰ τήν πληρεστέραν δυνατήν τεχνικήν και επαγγελματικήν εκπαίδευσιν του άγροτικού πληθυσμου. Η έν προκειμένω δρᾶσις των Ύπηρεσιών Γεωργικών Έφαρμογών του Ύπουργείου Γεωργίας, βοηθουμένων και υπό τής Τεχνικής Ύπηρεσίας τής Άγροτικής Τραπεζής και των γεωργικών Ύργανισμών, είναι άξια πάσης εξάρσεως.

Άλλά μόνον ή επαγγελματική εκπαίδευσις των άγροτών δεν είναι ικανή να δώση λύσιν εις πλείστα όσα προβλήματα, τα όποια έμποδίζουν τήν ταχείαν εξέλιξιν τής Έλληνικής Γεωργίας.

Προβλήματα τεχνικά, πιστοδοτικά και οργανωτικά πρέπει να εύρισκουν τήν δέουσαν λύσιν. Και προς τήν κατεύθυνσιν αυτήν αναπτύσσεται σταθερώς ή κρατική δραστηριότης.

Το κρατούν καθεστώς τής μικρᾶς ιδιοκτησίας, συναρτώμενον και με τήν εκ τής κληρονομικής διαδοχής περαιτέρω κατάτμησίν της και με τον πολυτεμαχισμόν της, επηρεάζει δυσμενώς τήν εφαρμογήν ώλοκληρωμένων συγχρόνων καλλιεργητικών μεθόδων. Ο άρξάμενος από έτών άναδασμός των άγροτικών ιδιοκτησιών τείνει να δώση λύσιν εις το πρόβλημα τουτο. Έξ άλλου, διὰ τής λειτουργίας μεγάλου αριθμου Γεωργικών Συνεταιρισμών και Ένώσεων επιδιώκεται ή διευκόλυνσις των μικροπαραγωγών εις τήν εφαρμογήν μεθόδων καλύτερας καλλιεργείας, συγκομιδής και διαθέσεως των άγροτικών προϊόντων, ως και εις τήν εύχερεστέραν πιστοδότησίν των.

Η εξασφάλισις των αναγκαιούντων μέσωσ παραγωγής ως σπόρων, μηχανημάτων, λιπασμάτων και γεωργικής χρήσεως φαρμάκων, αποτελεί μίαν εκ των βασικών προϋποθέσεων διὰ τήν άσκησιν προωδευμένης και συμφερούσης γεωργίας.

Ποικίλη και άποτελεσματική είναι ή έν προκειμένω κρατική δραστηριότης.

Μεγάλαι ποσότητες σπόρων εκλεκτών ποικιλιών διὰ τας κυριωτέρας καλλιεργείας παρασκευάζονται ή αγοράζονται από το κράτος και διατίθενται διὰ τής Άγροτικής Τραπεζής ή των Συνεταιρικών Ύργανώσεων εις τους παραγωγούς, είτε τοίς μετρητοίς, είτε επί πιστώσει. Σημαντικόν ποσοστόν των καλλιεργουμένων εκτάσεων σιτηρών, βάμβακος, μηδικής, γεωμήλων, κηπευτικών, καλύπτεται με εκλεκτούς, ήλεγμένους σπόρους.

Άνάλογος προσπάθεια καταβάλλεται και διὰ τον έφοδιασμόν των παραγωγών διὰ δενδρυλλίων εκλεκτών ποικιλιών δένδρων, ως και έρρίζων, έμβολιασμένων μοσχευμάτων άμπέλου.

Η χρήση γεωργικών μηχανημάτων καλλιεργείας, συγκομιδής και επεξεργασίας των άγροτικών προϊόντων αύξάνει συνεχώς. Παρουσιάζει βεβαίως το μειονέκτημα τής μειώσεως του ποσοστού άπασχολήσεως του άγροτικού πληθυσμου, έχει όμως το πλεονέκτημα τής μειώσεως του κόστους παραγωγής, βασικού παράγοντος άσκήσεως βελτιωμένης γεωργίας. Σημειούμεν ιδιαιτέρως τήν αύξησιν των μηχανικών εγκαταστάσεων πετρελαιοκινήτων και ήλεκτροκινήτων δι' άρδουσιν, λόγω τής σημασίας τής αύξήσεως των άρδευομένων εκτάσεων και τής επεκτάσεως των άρδευομένων καλλιεργειών.

Ἐντυπωσιακὴ εἶναι ἡ σημειουμένη αὔξησις τῆς χρήσεως χημικῶν λιπασμάτων καὶ γεωργικῶν φαρμάκων πρὸς καταπολέμησιν τῶν ἐχθρῶν καὶ τῶν ἀσθενειῶν τῶν φυτῶν.

Τὰ εἶδη ταῦτα, σχεδὸν ἐν τῷ συνόλῳ, διατίθενται ἐπὶ πιστώσει εἰς τοὺς παραγωγούς ὑπὸ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς καὶ εἰς τιμὰς ἐνιαίας εἰς ἀπάσας τὰς περιφερείας τοῦ Κράτους.

Ἡ καθιέρωσις ἐνιαίων τιμῶν διαθέσεως, εὐνοοῦσα τὰς μεμακρυσμένας καὶ ὀρεινὰς περιοχάς, αἱ ὁποῖαι ἔχουν τὴν ἀσθεστεράν οικονομίαν, εὐκολύνει τὴν γενίκευσιν τῆς χρήσεως τῶν βασικῶν τούτων μέσων παραγωγῆς καὶ συμβάλλει εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς οἰκονομίας τῶν πτωχοτέρων περιοχῶν.

Εὐρέα ἀκόμη περιθώρια παρουσιάζονται ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν λιπασμάτων, ἀφοῦ μόνον ποσοστὸν 40 % περίπου τῶν καλλιεργουμένων ἐκτάσεων λιπαίνεται σήμερον. Ἐναντι ὁμως τοῦ ποσοστοῦ τῶν προπολεμικῶς λιπαίνοντων ἐκτάσεων, τὸ ὁποῖον μόλις ἀνήρχετο εἰς 10 % ἐπὶ τῶν καλλιεργουμένων γαιῶν, ἡ αὔξησις δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς λίαν ἱκανοποιητικὴ.

Ἄξιον ἰδιαιτέρας προσοχῆς εἶναι τὸ γεγονός ὅτι ἡ λιπαντικὴ σχέσις μεταξὺ τῶν τριῶν κυρίων λιπαντικῶν στοιχείων βαίνει συνεχῶς βελτιουμένη. Παρατηρεῖται ἀκόμη κάποια ἀνισορροπία ὡς πρὸς τὸ κάλι, ἰδίᾳ ὅταν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἀρκετὰ ἐκ τῶν καλλιεργουμένων εἰς τὴν χώραν φυτῶν εἶναι καλλιόφιλα, εἴμεθα ὁμως βέβαιοι ὅτι ἡ ἀρξαμένη ἀπὸ διαιτίας βελτίωσις τῆς σχέσεως ταύτης θὰ μᾶς ὀδηγήσῃ εἰς τὸν ὀρθὸν δρόμον.

Πέραν τῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν καθαρῶς τεχνικῶν προβλημάτων, ἡ ἀσκουμένη Γεωργικὴ Πολιτικὴ ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσῃ καὶ τὰ προβλήματα τῆς πιστοδοτήσεως τῆς Ἀγροτικῆς Οἰκονομίας.

Φορεὺς τῆς ἐφαρμογῆς τῆς Ἀγροτικῆς Πολιτικῆς τοῦ Κράτους εἰς τὸν τομέα τῆς πιστοδοτήσεως τῆς Ἀγροτικῆς Οἰκονομίας εἶναι ἡ Ἀγροτικὴ Τραπεζα. Τραπεζικὸς Ὄργανισμὸς κοινωφελοῦς χαρακτῆρος ἔχει συγκροτηθῆ κατ' ἰδιότυπον τρόπον, ὥστε νὰ εἶναι εἰς θέσιν ὄχι μόνον νὰ ἀσκήσῃ τὴν ἀγροτικὴν πίστιν ὑπὸ τὴν στενὴν σημασίαν τῆς λέξεως, ἀλλὰ καὶ νὰ καθοδηγῆ καὶ βοηθῆ τὸν ἀγροτικὸν πληθυσμὸν ἐπὶ τεχνικῆς φύσεως θεμάτων, καθὼς καὶ διὰ τὴν ὀργάνωσιν καὶ καλυτέραν λειτουργίαν τῶν Γεωργικῶν Συνεταιριστικῶν Ὄργανισμῶν.

Χορηγεῖ δάνεια βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα καὶ μακροπρόθεσμα καὶ καλύπτει σχεδὸν ἐν τῷ συνόλῳ τὰς ἀνάγκας τῶν ἀγροτῶν, συνεταιρισμῶν καὶ μὴ.

Χρηματοδοτεῖ παντὸς βαθμοῦ συνεταιρικὰς ὀργανώσεις διὰ τὴν ἀποθηκευκοῦ πώλησιν τῶν προϊόντων καὶ δι' ἐπενδύσεις εἰς ἐγκαταστάσεις ἀποθηκείσεως, συντηρήσεως, τυποποιήσεως, βιομηχανοποιήσεως καὶ διαθέσεως τῶν προϊόντων. Συνιστᾷ καὶ μετέχει καὶ ἡ ἰδία εἰς κοινὴν πράξιν ἢ ἐταιρίαν βιομηχανοποιήσεως καὶ ἐμπορίας ἀγροτικῶν προϊόντων ὡς σακχαροποιεῖα, γαλακτοκομεῖα, τυροκομεῖα κλπ. καὶ ἐφοδιάζει τοὺς παραγωγούς μὲ τὰ ἀναγκαῖα μέσα παραγωγῆς καὶ ἐφόδια ὡς σπόρους, μηχανήματα, ζῶα, λιπάσματα, γεωργικὰ φάρμακα κλπ.

Είναι ενδιαφέρον νά σημειωθῆ ὅτι τὰ σήμερον διατιθέμενα κεφάλαια ὑπὸ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς διὰ τὴν ἐν γένει πιστοδότησιν τῆς Ἀγροτικῆς Οἰκονομίας ἀνέρχονται εἰς 9 καὶ πλέον δισεκατομμύρια δραχμῶν, ἐναντί 4,5 δισεκατομμυρίων τὰ ὁποῖα ἐφέροντο ὡς διατεθειμένα πρὸ πέντε ἐτῶν. Τὰ κεφάλαια ταῦτα, ἀντιπροσωπεύοντα ποσοστὸν 30% περίπου τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος, δίδουν τὸ μέτρον τῆς συμβολῆς τοῦ κεφαλαίου εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς ἐντατικοποιήσεως τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς.

Τέλος, ἰδιαίτερα προσπάθεια καταβάλλεται διὰ τὴν ἐπίλυσιν ὀργανωτικῆς φύσεως προβλημάτων σχετιζομένων κυρίως μὲ τὴν προπαρασκευὴν καὶ τὴν διάθεσιν τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς. Αὕτῃ εἶναι ἴσως ἡ μεγαλύτερα δυσχέρεια πρὸς ἣν ἔχει νὰ ἀντιπαλαίσῃ ἡ Ἑλληνικὴ Γεωργία.

Ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἐπισημανθῆ ὅλως ἰδιαίτερος ἡ ὑπὸ τὴν κρατικὴν κατεύθυνσιν ἀναληφθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς πρωτοβουλία.

Πέραν τῆς ποικιλοτρόπου ἐνθαρρύνσεως καὶ ἐνισχύσεως τῆς τε ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας ὡς καὶ πάσης πρωτοβουλίας καὶ δραστηριότητος τῶν Συνεταιρικῶν Ὄργανώσεων ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα ἐπεκτείνει πολυσχιδῶς καὶ μὲ ἐπιτυχίαν τὴν συνεργασίαν τῆς μετὰ τῶν Συνεταιρικῶν Ὄργανώσεων, εἰς τρόπον ὥστε ἡ σύμπραξις Κράτους, Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς καὶ Συνεταιρισμῶν νὰ ἔχη ἀναπτυχθῆ ἐπὶ εὐρύτερων πλαισίων, εἴτε ὑπὸ τὴν μορφήν Κοινοπραξιῶν, εἴτε Ἀνωνύμων Ἐταιριῶν, εἴτε ἄλλως.

Προβλέπονται μάλιστα καὶ ἄλλαι ἀκόμη μορφαὶ συνεργασίας καὶ ὀργανώσεως μικτῶν ἐπιχειρήσεων. Ἐπὶ ὅλων αὐτῶν τῶν ὀργανωτικῶν μέτρων, δύναται νὰ στηριχθῆ ἡ βásiμος ἐλπίς, ὅτι θὰ ἐπιτευχθοῦν αἱ προσφορώτεραι λύσεις, αἵτινες θὰ ἐπιτρέψουν τὴν πλήρη ἀξιοποίησιν τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς καὶ τὴν ἐπιτυχή τοποθέτησιν τῶν ἐκλεκτῶν μας προϊόντων.

* * *

Καίτοι διὰ τῶν προαναφερθέντων μέτρων τεχνικῆς, οἰκονομικῆς καὶ ὀργανωτικῆς φύσεως ἐπετεύχθη ἐντυπωσιακὴ, πράγματι, αὔξεις τῆς παραγωγῆς κατὰ τὴν διαρρευσάσαν δεκαετίαν, ἐν τούτοις καὶ σήμερον ἀκόμη τὸ οἰκονομικὸν ἀποτέλεσμα ἐκ τῆς δράσεως τοῦ γεωργικοῦ μας πληθυσμοῦ (γεωργία — κτηνοτροφία — δάση — ἀλιεία) ὑστερεῖ ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ χρηματικὰ εἰσοδήματα τῶν λοιπῶν κατηγοριῶν πληθυσμοῦ, αἵτινες συμβάλλουν εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Ὅπως, ἐνῶ κατὰ τὴν δεκαετίαν 1951 — 1960 τὸ συνολικὸν καθαρὸν εἰσόδημα ηὔξηθη κατὰ 64,4%, τὸ καθαρὸν ἀγροτικὸν εἰσόδημα ηὔξηθη κατὰ 34,3%, ἐνῶ τῶν λοιπῶν τάξεων ηὔξηθη κατὰ 80,8%.

Ἡ μὴ ἀνάλογος αὔξεις τοῦ καθαρῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος ὀφείλεται, κατὰ κύριον λόγον, εἰς τὰς ἀδυναμίας τὰς ὁποίας ἐνεφάνισεν ἡ Οἰκονομία μας εἰς τὰ μεταπαραγωγικὰ κυρίως στάδια τῆς διατηρήσεως, ἐπεξεργασίας, διακινήσεως καὶ ἐμπορίας ἐν γένει τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς.

Ἡ φύσις, ἐν τούτοις, τῶν ἐμφανιζομένων ἀδυναμιῶν δὲν εἶναι τοιαύτης μορφῆς, ὥστε αὗται νὰ μὴ δύνανται νὰ ὑπερνηκηθοῦν καὶ νὰ παύσουν νὰ ἀπο-

τελοῦν ἐμπόδιον διὰ τὴν ἀναγκαίαν περαιτέρω αὐξησιν καὶ τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος. Καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην στρέφεται ἰδιαίτως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἡ προσπάθεια καὶ ἡ μέριμνα τοῦ Κράτους.

Ἄλλὰ καὶ πέραν τούτου ἡ Κρατικὴ μέριμνα, ἀποβλέπουσα εἰς τὴν πληρεστέραν ἀξιοποίησιν τοῦ πλεονάζοντος ἐργατικοῦ δυναμικοῦ τῆς ὑπαίθρου, τείνει εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν ἀναγκαίων προϋποθέσεων καὶ δυνατοτήτων ἀπασχολήσεως τούτου εἰς δευτερεύοντα γεωργικὰ ἔργα, ὡς καὶ εἰς ποικίλα κοινωφελῆ ἐκτελούμενα εἰς τὴν ὑπαίθρον, τὰ ὁποῖα δημιουργοῦν συμπληρωματικὰ εἰσοδήματα.

Ἐξ ἄλλου ἡ μεταπολεμικὴ ἐξέλιξις τῆς οἰκονομίας τῆς Χώρας, δημιουργοῦσα τὰς προϋποθέσεις ἀπορροφήσεως μέρους τοῦ γεωργικοῦ πληθυσμοῦ εἰς ἄλλας δραστηριότητας ὡς εἶναι ἡ βιομηχανία, ἡ ναυτιλία, ὁ τουρισμὸς καὶ τὰ ποικίλα ἔργα ὑποδομῆς, ἐπιτρέπει τὴν πρόβλεψιν ὅτι καὶ τὸ ἀτομικὸν εἰσόδημα τῶν μὲ τὴν γεωργίαν ἀπασχολουμένων δύναται ἔτι περαιτέρω νὰ βελτιωθῇ.

Τέλος, ἡ ἀποφασισθεῖσα ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους κοινωνικὴ ἀσφάλισις τῶν ἀγροτῶν ὡς καὶ ἡ κατὰ χαλάζης καὶ παγετοῦ καθολικὴ ἀσφάλισις τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, ἀσφαλῶς θὰ συντελέσουν εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ ποσοστοῦ συμμετοχῆς τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὸ ἔθνικόν εἰσόδημα.

* * *

Αὐτὰ εἶναι εἰς ἐντελῶς γενικὰς γραμμὰς τὰ μέτρα πρὸς βελτίωσιν τῆς γεωργικῆς μας ἐπιδόσεως.

Μὲ τὴν περιγραφείσαν διάρθρωσιν τῆς ἀγροτικῆς μας οἰκονομίας, ἐτοιμαζόμεθα νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὸ εὐρὺ πλαίσιον τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος.

Τὰ πρὸ ἡμῶν τιθέμενα προβλήματα ἐκ τῆς μετὰ τῆς ΕΟΚ συνδέσεώς μας διὰ τὰ ἀγροτικὰ μας προϊόντα εἶναι πολλὰ καὶ δυσχερῆ καὶ ἀνάλογος δέον νὰ εἶναι ἡ καταβληθησομένη πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν προσπάθεια.

Αἱ ὑπεύθυνοι Κρατικοὶ Ὑπηρεσίαι ἐντατικῶς ἐργάζονται πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην καὶ ἤδη ἤρχισαν ἐξαγγελλόμενα καὶ πραγματοποιούμενα τὰ πρῶτα μέτρα.

Οὕτω :

α) Διοχετεύονται εἰς τὴν γεωργικὴν οἰκονομίαν διὰ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ὄλονεν καὶ μεγαλύτεραι πιστώσεις μὲ χαμηλὴν ἐπιτόκιον διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἀναγκαίου τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ τῆς. Καθιεροῦνται μειωμένη τιμολόγια καταναλώσεως ἠλεκτρικοῦ ρεύματος διὰ τὴν γεωργίαν. Μελετᾶται ἡ μείωσις τῶν τιμῶν τῶν καυσίμων τῶν εἰς τὴν γεωργίαν χρησιμοποιούμενων. Καταβάλλεται προσπάθεια περαιτέρω μειώσεως τῶν τιμῶν τῶν χρησιμοποιουμένων χημικῶν λιπασμάτων καὶ γενικῶς ἐπιδιώκεται ἡ συμπίεσις τοῦ κόστους παραγωγῆς, ὥστε νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ἀνταγωνιστικότης ὄχι μόνον τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν πρὸς τὰ τῶν ἄλλων χωρῶν

τῆς ΕΟΚ, ἀφοῦ καὶ ταῦτα θὰ δύνανται νὰ εἰσάγονται ἐλευθέρως εἰς τὴν Χώραν μας.

β) Ἐνθαρρύνεται ἡ καλλιέργεια προϊόντων ἀπαιτούντων εἰδικὰς κλιματικὰς συνθήκας ἀπαντωμένας εἰς τὴν Χώραν μας εἰς βαθμὸν ὑψηλότερον ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς λοιπὰς χώρας, ὡς εἶναι τὰ πρῶιμα κηπαῖα, ἡ ἀμπελος, αἱ δενδρώδεις καλλιέργειαι, ὁ βάμβαξ, ἡ ὄρυζα κλπ.

Εἰδικῶς διὰ τὰ ἐσπεριδοειδῆ καὶ τὰς λοιπὰς ὀπώρας, διὰ μέτρων καθοριζομένων, λαμβάνεται πρόνοια βελτιώσεως τῶν ποικιλιῶν καὶ προσαρμογῆς τῶν πρὸς τὰς εἰς τὴν κατανάλωσιν ἐπιθυμητάς, ἐπιμελοῦς διαλογῆς καὶ συσκευασίας τῶν, ὡς καὶ τυποποιήσεως τῶν.

γ) Διὰ τὴν συντήρησιν, ἰδίως τῶν φθαρτῶν γεωργικῶν προϊόντων καὶ τὴν ὑπὸ καλὰς συνθήκας διακίνησιν τῶν ἔχουν μέχρι τοῦδε ληφθῆ ὠρισμένα μέτρα, ὡς ἡ ἀνέγερσις ἀεροψύκτων ἀποθηκῶν καὶ ψυγείων, ἡ χρησιμοποίησις ψυκτικῶν μέσων μεταφορᾶς, ἡ ἀξιοποίησις τοῦ πλεονάζοντος τμήματος τῆς παραγωγῆς διὰ τῆς κουσερβοποιήσεως κλπ. Τὰ μέτρα ταῦτα θὰ ὀλοκληρωθοῦν διὰ τῆς ἐξαγγελθείσης ἤδη ἰδρύσεως τοῦ Ὁργανισμοῦ ψυκτικῆς ἀλύσου, ἡ ὁποῖα θὰ διαχειρισθῆ τὸ σοβαρώτατον πρόβλημα τῆς ὑπὸ ψῦξιν συντηρήσεως, διακινήσεως καὶ μεταφορᾶς ἐν γένει τῆς ἐχούσης ἀνάγκην τοιαύτης γεωργικῆς παραγωγῆς.

Μὲ τὰ βασικὰ ταῦτα μέτρα καὶ τὰ προβλεπόμενα καὶ ληφθησόμενα ἐν τῷ μέλλοντι συμπληρωματικὰ τοιαῦτα διευρύνονται αἱ ἐλπίδες ἐπιτυχοῦς ἀντιμετωπίσεως ἀπὸ μέρους τῆς ἑλληνικῆς γεωργίας τῶν ὑποχρεώσεων, αἱ ὁποῖαι δημιουργοῦνται δι' αὐτὴν τόσον ἔναντι τοῦ Ἔθνους μας ὅσον καὶ ἔναντι τῶν Λαῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος.

Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι εἰς τὴν προσπάθειάν μας αὐτὴν δυνάμεθα νὰ ὑπολογίζωμεν εἰς τὴν Διεθνή συνεργασίαν καὶ κατανοήσιν διὰ νὰ δυνηθῶμεν καὶ ἡμεῖς νὰ συμβάλωμεν εἰς τὴν πρόοδον καὶ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς ἀνθρωπότητος.